Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Direcció General de Carreteres

GISA
GESTIÓ D'INFRAESTRUCTURES S.A.
EMPRESA PÚBLICA DE LA
GENERALITAT DE CATALUNYA

CLAU ASSIGNADA

IA-VB-01034

TÍTOL ABREUJAT

Variant de la BV-2421 de la Palma de Cervelló a Corbera de Llobregat, pel seu pas al municipi de la Palma.

DATA REDACCIÓ

OCTUBRE 2008

I

Memòria
resum

TIPUS D'ESTUDI	XARXA	CLASSE D'OBRA
MEMÒRIA RESUM	LOCAL	MILLORA GENERAL
SUBCLASSE D'OBRA	**CARRETERA**	**PUNTS QUILOMÈTRICS**
VARIANT	NOVA AMB CODI PER DEFINIR	PK 1+000 AL 2+800
LOCALITATS	**DOCUMENTS**	
LA PALMA DE CERVELLÓ		
CONSULTOR	**AUTOR**	**EXEMPLAR** / **TOM**
DCD TALLER AMBIENTAL	JOSEP DOMINGO I ROURA	1

ÍNDEX DE LA MEMÒRIA RESUM

1. INTRODUCCIÓ

- 1.1 Objecte i justificació de l'Estudi
- 1.2 Justificació de l'EIA d'acord amb la legislació actual
- 1.3 Descripció General del Projecte.

2. ANÀLISI DEL MEDI

- 2.1 Espais d'Interès Natural
- 2.2 Descripció del Medi
- 2.3 Descripció de les possibles alternatives

3. PRINCIPALS IMPACTES ESTIMATS

- 3.1 Punts forts i punts febles de les alternatives
- 3.2 Valoració dels principals impactes

4. PLÀNOLS

- 4.1 Ortofotomapa de situació i dels espais d'interès natural (escala 1:20.000)
- 4.2 Plànols de sensibilitat (escala 1:5.000)
- 4.2 Plànol d'usos del sòl (escala 1:5.000)
- 4.3 Plànol d'ordenació urbanística (escala 1:5.000)

1. INTRODUCCIÓ

1.1 OBJECTE I JUSTIFICACIÓ DE L'ESTUDI

En aquest document s'avalua el projecte de construcció de la variant de la Palma de Cervelló en el poble del mateix nom a la comarca del Baix Llobregat des de la carretera BV-2421. El projecte tindria el seu principi i final sobre la carretera BV-2421, que té el seu inici a la B-24 (antiga N-340) abans d'arribar a Cervelló i que arriba fins a Corbera del Llobregat

A dia d'avui la carretera BV-2421 creua d'un extrem a l'altre tot el poble de la Palma de Cervelló pel mig, i és la principal via d'accés al municipi de Corbera de Llobregat i també a les urbanitzacions de Fontpineda, Santa Maria de l'Avall i altres. Presenta Una IMD a l'entorn dels 20.000 vehicles i, en general, el pas per la Palma de Cervelló és complicat, sobretot en hores punta quan es provoquen moltes retencions, ja que no està condicionada per absorbir tot aquest trànsit al ser força estreta i amb 3 semàfors que alenteixen encara més la circulació, a més de perillosa per creuar pel mig del nucli urbà.

La nova variant hauria de desviar gran part d'aquest trànsit per fora del nucli urbà, agilitzant els desplaçaments i millorant la circulació i la seguretat dins el poble de la Palma de Cervelló.

1.2. JUSTIFICACIÓ DE L'EIA D'ACORD AMB LA LEGISLACIÓ ACTUAL

L'estudi d'impacte ambiental es redactarà d'acord amb la normativa vigent i que seria:

- Legislació estatal: "Real Decreto Legislativo 1/2008", de 11 de gener, pel que s'aprova el text refós de la "Ley de Evaluación de Impacto Ambiental de proyectos":

- Legislació autonòmica: Decret 114/1988, de 7 d'abril d'avaluació d'impacte ambiental.

Concretament el projecte s'inclou en l'annex I (projectes contemplats en l'apartat 1 de l'article 3 que s'han de sotmetre a procediment d'avaluació d'impacte ambiental) de la Llei 1/2008 Grup 6 *("Proyectos de infraestructuras: a) Carreteras: Construcción de autopistas, autovías, vías rápidas y carreteras convencionales de nuevo trazado").*

D'acord amb la llei 1/2008, en el seu article 3. "Ámbito" punt 1 diu:

- Los proyectos, públicos y privados, consistentes en la realización de obras, instalaciones o cualquier otra actividad comprendida en el anexo I deberán someterse a una evaluación de impacto ambiental en la forma prevista en esta ley.

Així mateix, en el seu article 5. "Evaluación del impacto ambiental de proyectos" i en el punt 1a) s'especifica que el primer pas per sotmetre un projecte a estudi d'Impacte Ambiental ha de ser:

- Solicitud de sometimiento del proyecto a evaluación de impacto ambiental por el promotor, acompañada del documento inicial del proyecto.

Finalment, en l'article 6. "Solicitud de evaluación de impacto ambiental para proyectos del anexo I", en el primer punt s'indica que:

- El promotor solicitará del órgano que determine cada comunidad autónoma que el proyecto sea sometido a evaluación de impacto ambiental. La solicitud se acompañará de un documento inicial del proyecto con, al menos, el siguiente contenido:

a) La definición, características y ubicación del proyecto.

b) Las principales alternativas que se consideran y análisis de los potenciales impactos de cada una de ellas.

c) Un diagnóstico territorial y del medio ambiente afectado por el proyecto.

Per aquesta raó es redacta la present Memòria Resum o document inicial per complir amb el primer tràmit requerit.

1.3 DESCRIPCIÓ GENERAL DEL PROJECTE

El present Document preliminar de l'Estudi d'Impacte Ambiental fa referència al projecte de construcció de l'una possible variant de la carretera BV-2421 en el tram de pas per La Palma de Cervelló, al Baix Llobregat. La carretera BV-2421 és la via d'accés a la Palma de Cervelló i Corbera de Llobregat així com les nombroses urbanitzacions de Corbera i surt de la B-24 fins a Corbera de Llobregat creuant d'est a oest tot el nucli urbà de la Palma de Cervelló.

Tot l'entorn de la zona del projecte queda fora de qualsevol figura de protecció ambiental ja sigui zones PEIN, Xarxa Natura 2.000, LIC (Llocs d'Interès Comunitari), ZEPA (Zones d'especial protecció de les aus), zones humides, Geotops o Geozones. Tot i això part del terme municipal de la Palma de Cervelló es troba entre els PEIN de Collserola pel nord-est i el de les muntanyes de l'Ordà pel sud i sud-oest. Segons la Directiva 92/43 CEE, de Conservació dels Hàbitats Naturals els boscos de Pi blanc que ocupen gran part del terreny de tot el terme municipal de la Palma de Cervelló es classifiquen com a Hàbitat d'Interès Comunitari No Prioritari de Pinedes Mediterrànies, amb el codi 9540. No obstant, es tracta de boscos força esclarissats i degradats, on en el sotabosc s'hi detecten espècies pròpies de l'alzinar, pel qual es dedueix que es tracta d'alzinars en un estat molt inicial de successió.

El corredor de pas que s'estudia passaria pel sud del poble de la Palma de Cervelló, en un indret proper al nucli urbà, separat del mateix per la riera de Rafamans, en l'espai lliure que queda entre el poble i la zona muntanyosa de l'Ordal, on hi trobem un espai més o menys planer ocupat sobretot per horts familiars i algun camp de conreu, així com el conegut i estimat per la gent de La Palma passeig del roure. Es voldria aprofitar la terrassa al·luvial de la riera a tots dos costats de la mateixa, però sobretot el costat sud. El principi es planteja poc abans de Can Via i el final a continuació del pont que hi ha a l'entrada a La Palma, on hi trobem un magatzem de materials de construcció.

Aquest corredor, com ja s'ha dit, queda molt proper al poble, tot i que no afecta la zona d'expansió del mateix, per una zona d'esbarjo i passeig (passeig del roure, font del Marge...) molt estimada i freqüentada per la gent del poble. El fet de passar tant proper al poble, aprofitant la petita esplanada de les terrasses al·luvials de la riera de Rafamans es fa per no entrar excessivament en la part més accidentada situada just a continuació en direcció sud de les muntanyes d'Ordal, per la complexitat i encariment de la construcció que podria comportar.

Correspon a un corredor de pas que va es va plantejar fa prop de 10 anys que es va començar a parlar del projecte d'una possible variant i si en aquell moment ja semblava excessivament proper al poble, a dia d'avui aquest fet encara és més evident. Per altra part, presenta el problema que no cobreix tota la zona urbana del poble, ja que diverses urbanitzacions situades a peu de la carretera i que en bon apart és per on creix el poble i el polígon industrial quedarien fora de la futura variant fet que considerem no és prou adequat.

També cal considerar que aquest corredor discorre molt proper a la riera de Rafamans, que com a riera amb un règim mediterrani típic pot presentar fortes avingudes fet que caldrà tenir molt present a l'hora de dissenyar els traçats.

2. ANÀLISI DEL MEDI

2.1 ESPAIS D'INTERÈS NATURAL

Dins la zona d'estudi no hi ha afectació de cap espai catalogat amb cap figura de protecció ambiental. Els espais protegits més propers a la zona del projecte són:

1/ La Serra de Collserola queda a uns 4,5 km a l'est del municipi de La Palma de Cervelló. Aquest espai es troba inclòs dins el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) de la Generalitat, segons el Decret 328/1992 de 14 de desembre. També es troba inclòs dins la Xarxa Natura 2.000 i catalogat com a LIC (Lloc d'Interès Comunitari).

2/ Les muntanyes de l'Ordal a uns 3 km a l'oest i sud del municipi de La Palma de Cervelló. Aquest espai també es troba inclòs dins el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) de la Generalitat i forma part de la Xarxa Natura 2000, catalogat com a LIC i com a Zona d'Especial Interès per a les aus (ZEPA).

D'aquesta manera, el municipi de la Palma es troba envoltat per dos espais naturals importants, com són les serres de l'Ordal i la serra de Collserola, els quals pertanyen al conjunt d'espais que integren l'Anella Verda de la Regió Metropolitana de Barcelona, projecte impulsat per la Diputació de Barcelona amb l'objectiu de garantir la connectivitat ecològica entre tot els espais naturals que envolten la regió de Barcelona.

D'acord amb el que estableix la Directiva 92/43 CEE, de Conservació dels Hàbitats Naturals, i tal i com indiquen els plànols del Departament de Medi Ambient, la zona forestal del sud de la Palma es considera com a Hàbitat d'Interès Comunitari (HIC) no prioritari amb el codi 9540 de Pinedes mediterrànies, tot i que la zona de pas del projecte, al ser el tram més perifèric, es troba bastant degradat.

Pel que fa als espais protegits pel seu interès geològic cal destacar la Geozona de Jaciments fossilífers de la Torrevileta, formacions sedimentaries que es troben a aproximadament un quilòmetre en direcció sud de la zona del projecte. També hi trobem les Escletxes del Papiol - Can Puig, també consistent en formacions sedimentàries i que se situa a 2,5 km nord-est de la zona d'estudi.

Cal tenir en compte que el 1996 es va crear al llarg de la riera, en el marge dret i en contacte amb la zona boscosa de Cal Llopard, un petit camí de terra anomenat Passeig del Roure, amb la funció de ser un petit recorregut per poder passejar i anar amb bicicleta. Aquest camí, que ha estat molt ben integrat a la zona boscosa que el voreja, té l'inici al Pont Vell de la riera de Rafamans i va seguint paral·lelament el curs del riu fins a la Font del Marge on hi ha un camí que dóna accés al poble pel carrer de Sant Isidre. Durant l'hivern del 2001 es va allargar aquest camí des de la Font del Marge fins al camí que porta a la Font de Llopard, on llavors, en direcció al poble s'arriba fins al carrer Sant Jordi.

Destaca pel valor i l'interès que té per la gent del poble la zona de la font del Marge i el camí del Roure. L'ajuntament té un interessant projecte de transformació de tot l'entorn de la riera i el passeig del roure com un parc fluvial.

Font del Marge i Camí del roure

2.2 DESCRIPCIÓ DEL MEDI

SITUACIÓ GEOGRÀFICA

El projecte de la variant de la Palma de Cervelló a Corbera de Llobregat se situa íntegrament dins el terme municipal de la Palma de Cervelló, a la comarca del Baix Llobregat, dins la regió metropolitana de Barcelona.

La Palma de Cervelló, amb una superfície de 5,37 km^2 i 3.009 habitants, segons el cens de 2007, es troba al centre de la comarca, limitant amb els municipis de Pallejà al nord, Corbera de Llobregat a ponent, Cervelló al sud i de Sant Vicenç dels Horts a la part més oriental. A la part més occidental i sud del terme es troben els contraforts orientals de les serres d'Ordal, mentre que el marge dret, ja fora del terme municipal, es troba molt pròxim al principal eix hidrogràfic de la comarca, el riu Llobregat. Cal tenir present també, que el terme municipal és travessat d'oest a est per la riera de la Palma o de Rafamans, la qual desemboca, ja fora del terme, a la riera de Cervelló, un dels afluents del riu Llobregat.

El nucli urbà de la Palma de Cervelló, situat al nord del terme municipal, es troba al llarg de la Plana de Rafamans, petita depressió formada per la riera del seu mateix nom, la qual es troba envoltada per uns relleus més muntanyosos, tant a la banda nord com a la sud. Es caracteritza per ser un petit poble, on, tot i trobar-se a pocs minuts dels grans nuclis industrials i comercials, com són Cornellà, Sant Boi de Llobregat, Molins de Rei o Sant Feliu de Llobregat, i a només 17 quilòmetres de la ciutat de Barcelona, destaca per estar situat en una zona molt tranquil·la, envoltada per uns paratges naturals destacables. Això ha fet que molta gent hagi trobat aquí un lloc per poder-hi viure-hi, de manera que el creixement de la població ha anat augmentant considerablement amb els anys, però no de forma massa accentuada com ha passat en els pobles veïns, sobretot Corbera de Llobregat.

Ja fora del nucli urbà hi ha diverses urbanitzacions com són Can Vidal (SE del terme), Can Paulet I i II (SO del terme), la Costa de la Perdiu (NO del terme) i Can Iglesia (nord del nucli urbà, on hi ha quedat unit). La Palma també disposa d'un polígon industrial, Can Mascaró, situat poc abans de l'entrada del municipi, entre la carretera BV-2421 i la riera de la Palma o de Rafamans, on hi ha la major part de les indústries del poble.

La zona d'estudi on s'ha previst la construcció de la variant de la carretera BV-2421, està situada al sud del terme municipal, entre la zona muntanyosa que forma part de la serres d'Ordal i la riera de Rafamans o de la Palma, que és pràcticament l'únic pas natural obert que té el municipi i on trobem una petita zona planera que correspondria a les terrasses de l'esmentada riera que temps enrere era molt interessant coma zona agrícola (fruiters) però a dia d'avui aquesta activitat està molt abandonada tot i que si hi trobem un interessant conjunt d'horts urbans i familiars molt estimats per la gent del poble.

GEOLOGIA

La zona d'estudi on s'ha previst la construcció de la variant de la carretera BV-2421, a la Palma de Cervelló, es troba a la zona del massís de Garraf-Ordal, concretament a la part més oriental de les serres d'Ordal. És una zona muntanyosa de poca alçària i sense alineacions, però d'una extensió considerable que es troba a la part més occidental de la comarca, des de Martorell fins a Gavà.
Aquest massís està format per diferents capes superposades, d'època i composició diferent. El sòcol paleozoic ocupa tot el conjunt i es pot veure tant a l'extrem nord-est, a ambdues ribes del congost de Martorell, com a l'extrem del sud-est, a la zona de Gavà. Al damunt d'aquest sòcol hi ha una capa de roca vermella mesozoica que es destaca sobretot a les vores del massís. Finalment hi ha sobreposada una gran massa de calcàries del triàsic que formen els cims més alts del massís, com són la Morella (592 m), la Creu de l'Aragall (545 m) i la Penya Blanca (635 m).

El municipi de la Palma de Cervelló s'ha establert sobre la vall formada per la riera de Rafamans, afluent de la de Cervelló, que es troba envoltada per unes penyes formades per materials del triàsic. Aquesta vall ha estat formada per materials quaternaris procedents de la sedimentació al·luvial de la riera de Rafamans (llims, sorres, etc.), donant al llarg del temps uns terrenys molt fèrtils pels conreus. Per l'edat dels materials que conformen la zona d'estudi es pot dir que la història geomorfològica de la Palma és força recent.

Per tant, el traçat previst per la futura variant de la carretera BV-2421 es trobarà sobre els materials quaternaris que conformen tota la vall, tot que en alguns punts concrets quan s'acosta cap a la zona forestal amb un relleu més accidentat apareixeran els gresos i les argiles.

HIDROGEOLOGIA

Dins el terme municipal se sap de l'existència de dos aqüífers. Al sud-est del municipi hi trobem l'Aqüífer al·luvial de la Vall Baixa del Llobregat, aqüífer lliure de tipus granular no confinat, bastant superficial i de recàrrega directa de pluja sobre l'àrea aflorant de l'aqüífer i des del flux lateral. És format per una capa de llims, sorres i argiles del quaternari, i l'ús principal que se li dóna a aquest aqüífer és d'abastament i industrial.

Als dos vessants muntanyosos, gairebé resseguint el terme municipal pel nord, oest i sud, hi trobem l'Aqüífer de les calcàries triàsiques del Garraf, aqüífer fracturat de tipus calcari, semiconfinat i de recàrrega directa de pluja sobre l'àrea aflorant de l'aqüífer. L'ús principal que se li dóna a aquest aqüífer és d'abastament. El material que forma l'aqüífer lliure és molt permeable i té tendència a la carstificació. Està constituït per una capa de calcàries i dolomies. Aquest aqüífer s'alimenta per la infiltració de l'aigua de la puja i llavors descarrega l'aigua per petites surgències i fonts, com seria el cas de la font de Marge per on passaria el corredor analitzat.

HIDROLOGIA

En el municipi de la Palma de Cervelló hi ha com a principal eix fluvial la riera de la Palma o de Rafamans, la qual travessa el terme municipal d'oest a est fins unir-se ja en el terme de Cervelló, i després d'haver recorregut uns nou quilòmetres, amb la riera de Cervelló, la qual acaba desembocant al riu Llobregat.

És una riera amb un règim típicament mediterrani d'avingudes, motiu pel qual moltes vegades s'ha inundat la zona plana dels costats de la riera amb els conseqüents efectes. Aquest és el cas, per exemple de la gran riuada que va succeir al novembre del 1988 quan l'aigua es va endur part dels horts anomenats "de l'Altra Banda" i va causar danys materials a alguns dels habitatges que es troben prop de la riera.

Riera de Rafamans a l'alçada de Can Via

Dins el terme hi trobem altres petits torrents i rieres que desemboquen a la mateixa riera de Rafamans. Per la seva dreta rep el torrent de Can Rius, situat a la zona de les Palmeres, el torrent de Can Via, que neix a les Serres d'Ordal, el torrent de Can Comagrua, a la zona de la Soleia, i el torrent de Mascaró, el qual es troba en els límits entre els termes municipals de la Palma de Cervelló i Cervelló. Per la seva esquerra la riera de Rafamans rep el torrent de la Guixera, a la part més occidental del nucli urbà, prop de la masia de Can Benet, el torrent Descabellat, que travessa de forma soterrada pel mig del nucli urbà i altres petits rierols que neixen al Pla de Sant Joan.

Pel que fa al risc d'inundació, l'àrea d'estudi queda fora de la cota d'inundació de 500 anys del riu Llobregat, però no tenen dades massa concretes pel que fa referència a la riera de Rafamans.

VEGETACIÓ

Pel que fa a la vegetació trobada en l'entorn del municipi de la Palma de Cervelló, destacar que no s'ha trobat una vegetació en bon estat, només alzinar molt degradat, dominat pel pi blanc, i una vegetació de ribera on tampoc s'han trobat espècies indicadores de la conservació de la comunitat originària. La resta correspon a terrenys agraris o urbanitzats.

a) Pineda de pi blanc (*Pinus halepensis*): no hi ha dubte que la vegetació forestal de la terra baixa mediterrània es troba constituïda, fonamentalment, per pinedes. Es tracta d'una comunitat secundària i sovint transitòria, resultat de l'acció modificadora de l'home. Sota d'un estrat de pi blanc, trobem espècies pròpies de l'alzinar, com petites alzines (*Quercus ilex*), el llentiscle (*Pistacea lentiscus*), l'esparreguera (Asparagus angustifolia), la rogeta (Rubia peregrina), el roldó (*Coriaria myrtifolia),* o l'aritjol *(Smilax aspera),* fet que indica que es tracta d'una vegetació potencial d'alzinar que es troba en una fase inicial de la successió. A la zona del projecte la trobem a tot l'entorn de la serra d'Ordal en el sector sud del poble i que en part quedaria afectada pel corredor previst, en una zona en un estat de conservació no massa bo i a on dins els boscos de pi blanc hi ha un alzinar incipient que es va implantant

b) Vegetació de ribera: no hi ha una vegetació de ribera destacable a l'entorn de la riera de Rafamans, ve dominada pel canyar (*Arundini-Convolvuletum sepium*), normalment lligat a espais agraris i que cada cop més s'endinsa en el bosc de ribera degradat. El nombre d'espècies que hi apareixen és molt pobre, trobant-se bàsicament la canya (*Arundo donax*) i la corretjola gran (*Calystegia sepium*), per això es considera semiartificial. La vegetació de ribera que devia haver abans de l'acció de l'home correspondria a la comunitat de verneda amb consolda (*Lamio* (*flexuosi*)-*Alnetum glutinosae*), però actualment només trobem alguns peus arboris aïllats propis de plantacions com *Populus alba* (àlber), *Populus nigra* (pollancre), *Ulmus minor* (om), *Platanus* x *hispanica* (plàtans), *Juglans regia* (noguera)... Destacar també l'abundància de la cua de cavall *(Equisetum telmateia)* en determinats trams de la riera.

c) Conreus de fruiters: en bona part del corredor, en les esplanades de Can Via (plana de Rafamans) i en el tram final seguint el camí del roure fa uns quants anys hi havia diverses plantacions de fruiters, sobretot cirerers, però que ja no es treballen i el terreny ha passat a ser ocupat per una comunitat majoritàriament, el fenassar típic (*Brachypodietum phoenicoidis*). Es tracta d'un estadi de successió on dominen espècies pioneres com el fenàs de marge (*Brachypodium phoenicoides*), que dóna nom a la comunitat, i altres gramínies, fet pel qual es considera un gramenet frondós. Aquesta associació, sovint poc estable, presentarà gran diversitat d'espècies, de manera que és una vegetació de composició variable. Encara trobem els peus de cireres i pomeres que s'havien cultivat, amb una distribució regular, però sense cuidar.

d) Horts: en les zones agràries de tots dos costats de la riera, ocupant les terrasses més properes hi trobem tota la zona dels horts i en els marges o trams abandonats hi dominen les comunitats vegetals associades (*Diplotaxion*), greument malmeses pels herbicides i pesticides. Es tracta d'espècies molt lligades als cultius com per exemple: *Diplotaxis erucoides* (ravenissa blanca), sempre present a aquests tipus de vegetació, *Papaver rhoeas* (rosella), *Convolvulus arvensis* (corretjola), *Calendula arvensis* (calèndula), *Cynodon dactylon* (gram), *Sonchus* ssp. (lletsons), etc., la majoria de les quals són d'aparició incerta, és a dir, aquí surten i allà no.

e) Vegetació ruderal: aquestes comunitats vegetals estan totalment lligades a la presència de l'home, esdevenint molt comunes i caracteritzades per tenir espècies cosmopolites arreu dels Països Catalans. En la zona estudiada es localitzen en àrees urbanitzades i molt freqüentades, esdevenint una vegetació poc important.

Hàbitats d'interès comunitari

Dins la zona d'estudi i en els terrenys pròxims només hi trobem l'hàbitat d'interès comunitari de: Pinedes Mediterrànies

- *Pinedes mediterrànies*, amb el CODI 9540 i considerades no prioritàries.

Espècies singulars

Pel que fa a les rareses o singularitats d'espècies que es fan als hàbitats presents a la zona de projecte, únicament destacar la presència d'un roure martinenc (*Quercus humilis*), proper al torrent de Can Camarruga i a tocar la riera de Rafamans i que dona nom al passeig que hi ha al costat sud de la riera, testimoni de l'alzinar humit que hi degué haver a la zona. Si bé és un exemplar que no gaudeix a dia d'avui de cap mena de protecció, és molt estimat pels veïns per la seva mida i edat. Aquest exemplar dona nom al passeig del roure que és una de les zones més estimades pel seu entorn natural per la gent de la Palma de Cervelló.

FAUNA I POBLACIÓ ANIMAL

La fauna que trobem a l'entorn de l'àrea d'estudi és una fauna que es troba adaptada a la presència humana, ja sigui per l'activitat agrícola com per la presència de nuclis urbans i carreteres, com la mateixa BV-2421, tot i que a la serra d'Ordal encara hi resta una fauna forestal prou interessant per la seva situació envoltada de grans nuclis urbans, i que també hi trobem en el corredor de pas estudiat.

La presència de les diferents espècies de fauna està íntimament lligada als tipus d'hàbitat d'una zona. Així, en l'entorn del projecte podem diferenciar els següents hàbitats faunístics:

- Pinedes de Pi blanc, amb sotabosc de màquies o garrigues: estat de conservació mitjà i on es troba una fauna nombrosa, variada i prou interresant en quant a espècies presents.
- Riera de Rafamans pel seu estat de degradació actual la fauna present és poc interessant fora de les poblacions d'amfibis, però amb una bona gestió de la mateixa podria ser un ecosistema prou interessant i albergar una fauna prou destacable.
- Horts i conreus: correspon a la zona de transició entre el bosc i la riera i és prou interessant per la seva funció connectora. La fauna que hi trobem és molt generalista i, sobretot, acostumada a la presència humana.
- Zones urbanes: fauna molt poc interessant i sense valors destacables.

Aquesta diversitat d'ecosistemes, juntament amb la funció de connector biològic que te la riera de Rafamans per la proximitat a espais naturals protegits (Serra de Collserola i les muntanyes de l'Ordal) afavoreix la presència d'una major diversitat d'espècies dels diferents grups zoològics. Així hi trobem espècies molt generalistes, però també associades als diferents ecosistemes.

Com a espècies destacables esmentar la presència de tortuga de rierol *(Mauremys leprosa*) a la riera de Rafamans i d'una gran diversitat de quiròpters a la zona del pla de Sant Joan i també en el tram final del projecte a l'entorn del Pont nou

Corredors ecològics

El principal corredor biològic de la zona d'estudi és la riera de Rafamans, que transcorre tot resseguint el poble de la Palma de Cervià, pel sud, i el torrent de Can Comagrua que hi desemboca, però ja molt menys interessant, tot i que destaca pel fet d'unir la serra d'Ordal amb la riera. El Pla de Sant Joan també té una certa importància com a corredor ecològic, ja que manté una certa continuïtat de les masses boscoses per l'est del municipi, però ja es troba allunyat i sense quedar afectat pel corredor de pas.

PAISATGE

La zona del projecte se situa en un entorn prou especial, concretament a la vall de la riera de Rafamans, tancada per un costat pel poble de la Palma de Cervelló i per l'altre pels primers contraforts de les muntanyes d'Ordal. El poble de la Palma de Cervelló se situa a la vall de la riera de Rafamans i queda enclotat entre les penyes de formació calcària pel nord i diversos turons de relleu irregular pel sud.En aquesta àrea es barregen diferents elements paisatgístics (bosc, plana agrícola, riera i zona urbana) formant una única unitat en un tram de transició entre altres grans unitats de paisatge com serien l'agrícola, el forestal, la fluvial i l'urbana.

En global, correspon a un paisatge tancat dins una vall, per un costat limitat pel paisatge urbà de la Palma i, per l'altra, la zona forestal de les muntanyes d'Ordal, una vall poc exposada a les visuals, malgrat la proximitat al poble i el pas de la carretera. En general, hi ha dues situacions contraposades pel que fa a l'exposició, per una part quan més s'endinsa dins la muntanya més visual serà l'impacte i, per l'altre, quan més ens acostem a la Palma també serà molt visible.

Aquesta vall tancada, de relleu uniforme, amb una certa singularitat pels ambients que s'hi concentren (agrícola, hortes, fluvial...) per tant un entorn divers i amb un bon cromatisme, una vegetació no especialment interessant, però amb un gran potencial per poc que es vulgui recuperar, el que implicaria una recuperació de la fauna, sobretot per la proximitat al poble, la freqüentació i el no estar especialment transformat per les activitats humanes, per tant, cal valorar-ho com a interessant.

Referent a la fragilitat de l'entorn cal plantejar-se que quan més ens acostem al poble més significatiu podria ser l'impacte i que disminuiria, malgrat els valors interessant que presenten els boscos de la muntanya d'Ordal, la capacitat d'absorció s'incrementa.

Paisatge d'hortes, on s'entreveu el poble de la Palma de Cervelló al fons a l'esquerra i les muntanyes d'Ordal a la dreta amb els boscos de pi blanc (Pinus halepensis).

USOS DEL SÒL

L'àrea d'estudi té una zonificació pel que fa als usos del sòl molt determinada pel propi relleu de la zona. Es combinen fins a cinc usos prou diferenciats com són:

- Agrícola: que cal diferenciar el que correspon a les plantacions de fruiters (sobretot cirerers) a dia d'avui ja abandonats i que ocupen les esplanades més grans i que podrien quedar directament afectats pel projecte Les terres que al llarg dels anys ha anat transportant la riera de Rafamans i que s'han anat dipositant formant petits meandres són actualment aprofitades per l'agricultura. Aquestes terres fèrtils s'han dividit en petites parcel·les que conformen una zona d'hortes, conreus i plantacions de fruiters, majoritàriament cirerers, i que se situen tot a l'entorn de la riera. Actualment alguns dels horts i plantacions més allunyades del poble es troben abandonats i contrasten amb altres parcel·les que si que són treballades i explotades. Un sistema de canals rega tota la zona.

- Forestal: correspon a la part baixa de l'inici de les vessants de les muntanyes d'Ordal on hi dominen els boscos de pi blanc que fa ja moltes dècades, perla seva explotació, van substituir l'alzinar original que poc a poc i condicionat per l'abandonament dels treballs forestals es va recuperant a sota la pineda. Són boscos que no es treballen per tant no hi ha explotació silvícola.

- Zona urbana: que correspon a tot el nucli urbà de La Palma de Cervelló i que te la façana oberta cap a la carretera que creua el poble i també alguns edificis orientats cap a la riera. La zona urbana la tornem a trobar ja al peu de la carretera a la sortida de poble on hi trobem una petita zona industrial i algunes urbanitzacions que corresponen a les àrees d'expansió de poble. Aquestes zones ja queden just al final del corredor proposat pel corredor.

- Terrenys erms: els trobem sobretot en el tram inicial abans i després de creuar la riera de Rafamans on s'hi poden trobar algunes activitats industrials o zones més o menys degradades. És la tipologia de sòl que menys superfície ocupa.

Zona d'hortes a la ribera dreta de la riera de Rafamans.

ORDENACIÓ DEL TERRITORI

El nucli de la Palma, fins el 20 de juliol de 1998 pertanyia al municipi de Cervelló, situat al sud de la Palma de Cervelló. Actualment la Palma de Cervelló és un poble independent i el seu planejament urbanístic encara està regit pel de Cervelló, un Pla General d'Ordenació Urbana, el qual parteix del text refós de l'octubre del 1996, publicat al DOGC al 5 de març de 1990 amb el número 1.263.

Tot i ser un municipi petit, degut a la seva situació, propera a la capital però suficientment allunyada per ser una zona tranquil·la, ha patit un creixement molt ràpid de la població en molt pocs anys, i per tant pren una gran importància el planejament urbanístic.

En el terme municipal de la Palma de Cervelló, segons el Pla d'Ordenació Urbana, concorren una sèrie de qualificacions urbanístiques com són: sòl urbà (residencial i industrial), sòl urbanitzable (programat i no programat) i sòl no urbanitzable. En el cas del sòl no urbanitzable comprèn les zones extractives, el parc forestal, sòl agrícola preferent i sòl forestal preferent. Tot i així es podria considerar molta part de sòl agrícola com a forestal ja que molts conreus han estat abandonats i en el seu lloc hi ha espècies arbòries o arbustives.

Actualment les zones previstes pel creixement del sòl urbà del municipi són les urbanitzacions de Can Ollé, que actualment és qualificat com a sòl urbanitzable programat, Can Ponçem i la zona que queda darrera de la urbanització de Can Vidal, que actualment és sòl urbanitzable no programat.

La major part del traçat plantejat pel corredor de pas que es planteja correspon a una tipologia de sòl catalogat com no urbanitzable i sense cap règim específic de protecció.

En l'actualitat, el municipi de la Palma de Cervelló està en procés d'elaboració del seu Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM), en el qual hi ha la intenció de protegir l'entorn de la riera de Rafamans, sobretot al sector est, i es preveuen tres sectors de creixement del municipi, tots ells també al sector est del terme municipal: Can Vidal, La Marena i Les Roquetes. També es planteja una reserva de sòl pel possible pas de la futura variant de La Palma i que passaria allunyada del poble per la zona baixa de les muntanyes de l'Ordal.

A destacar l'afectació en el tram final del projecte, just abans de la connexió amb la carretera BV-2421, de diverses construccions, tant habitatges com instal·lacions industrials.

INFRAESTRUCTURES I VIES DE COMUNICACIÓ

La comarca del Baix Llobregat ha esdevingut al llarg dels anys el principal pas per a les comunicacions degut sobretot a la proximitat amb la capital de la província, Barcelona, i per la seva necessitat de relacionar-se econòmicament i administrativament. Això ha fet que les vies de comunicació més importants passin per dins la comarca amb un elevat índex de circulació i amb els conseqüents problemes de circulació.

Al sud de la Palma de Cervelló, dins el terme municipal de Cervelló, hi ha la carretera nacional N-340, que enllaça la ciutat de Barcelona amb l'Alt Penedès travessant pel mig de tota la comarca del Baix Llobregat.

Des de la carretera N-340, a l'altura de Sant Vicenç dels Horts, es pot accedir al municipi de la Palma de Cervelló amb la carretera BV-2421, d'uns 10 quilòmetres de llargada, la qual travessa el poble de costat a costat i porta fins a Corbera de Llobregat, municipi convertit actualment en ciutat-dormitori de les grans ciutats del voltant i que té un ran nombre d'urbanitzacions tant de primera com de segones residències. Un cop passat Corbera, es pot accedir a l'autopista A-7 per la carretera BV-2425, d'uns nou quilòmetres de llargada, que porta fins al terme de Gelida, al nord-oest de Corbera.

La carretera BV-2421 ha esdevingut al llarg dels anys el principal pas per poder accedir, des de Barcelona, al poble de Corbera i a les seves nombroses urbanitzacions, així com per poder arribar a la urbanització Fontpineda, situada al nord del nucli urbà de la Palma, la qual pertany al municipi de Pallejà. Això ha fet que en aquesta carretera es formin importants retencions pel pas continuat de vehicles ja que han de travessar tot el poble de la Palma de Cervelló, on la circulació s'alenteix i on la carretera és força estreta.

PATRIMONI

En el corredor de pas de la futura variant plantejat no hi ha cap jaciment arqueològic conegut, ni tampoc cap element patrimonial destacable. El més proper seria la masia de Can Via, actualment no habitada, però que queda lleugerament allunyada de la zona de pas prevista.

A destacar com element cultural destacable el camí o passeig del roure la font de marge una zona d'esbarjo molt estimada per la gent del poble i que quedaria directament afectada pel pas de la variant projectada.

2.3. DESCRIPCIÓ DE LES POSSIBLES ALTERNATIVES:

En aquesta fase inicial del projecte s'ha plantejat dues possibles alternatives a estudiar. Les dues comparteixen l'objectiu de treure el trànsit que actualment creua per la Palma de Cervelló pel sud del municipi per tal d'evitar les retencions que sovint s'hi formen i donar més seguretat als vianants. Tenen en comú els punts d'inici i final del traçat, així com utilitzen el mateix corredor, al sud de la Palma de Cervelló i utilitzant la plana de la riera de Rafamans passant molt acostat al poble. No obstant els dos traçats difereixen en alguns aspectes que cal matisar.

En aquest punt del projecte es consideren dues possibles alternatives, amb un mateix punt d'inici i de final del projecte, però amb diferent recorregut. Així, les dues alternatives són:

- Alternativa 1: Aquesta alternativa tindria inici a la carretera de Corbera de Llobregat a la Palma de Cervelló, a mig camí, a aproximadament el quilòmetre 4, entre Can Benet i Can Via. Des d'aquí es dirigeix cap a l'est-sud-est, creuant primerament la riera de Rafamans amb un viaducte, i després una zona de fruiters de can Via o Plana de Rafamans. Seguiria recte pel costat de la riera fins a l'alçada de la Font del Marge, passant pel límit entre les zones boscoses de l'extrem de les Muntanyes d'Ordal i els horts familiars que trobem a tots dos costats de la riera. A partir d'aquí ressegueix de forma gairebé paral·lela el camí del Roure, pel sud, fins passar just el Pont Nou o hi hauria la rotonda final de connexió amb la carretera actual. En aquest últim tram es veuen directament afectades les construccions d'un magatzem (Materials Camp Vell) i una casa no habitada, en concret les instal·lacions esportives. Aquest punt final de la variant deixa més endavant els sectors de creixement del municipi de manera que a la llarga podria perdre funcionalitat en quedar situat dins el mateix poble.

Aquesta alternativa transcorre molt propera al nucli urbà, però ho fa majoritàriament passant entre els límits de la plana fluvial, i afectant principalment les zones limítrofes dels boscos de pi blanc que dominen a les àrees muntanyoses i les parcel·les ocupades per hortes i plantacions de fruiters. Aquesta alternativa evita afectar directament la riera en la major part del traçat, així com també el camí del Roure i bona part de la zona forestal.

Casa en venda directament afectada per l'alternativa 1 i camí del roure (a l'esquerra).

- Alternativa 2: En aquest cas la proposta tindria el mateix inici (fins creuar la riera) final i per contra es vol fer passar el traçat de la futura variant en l posterior a Can Via de manera més perifèrica pels camps de fruiters on es dibuixa una corba més oberta per rodejar les plantacions de fruiters de la plana de Rafamans. Es dirigeix cap a la font del Marge en línia recta afectant totalment la zona habilitada de descans en aquest punt i manté el traçat molt més rectilini afectant molt directament la riera de Rafamans que la creua repetides i afectant també el camí del roure. Just davant la font del Marge creua per segona vegada la riera i s'endinsa en una zona d'horts, afectant tot el sector sud d'aquests. Després de creuar la riera, s'acosta al nucli de la Palma de Cervelló en el tram final afectant menys superfície forestal, amb un traçat totalment pel límit entre zones conreades i massa boscosa. El projecte finalitza en el mateix punt que l'alternativa anterior però sense afectar l'habitatge i la rotonda final se situa també passat el pont nou i davant l'empresa de materials de "Materials Camp-Vell" després de creuar per darrera vegada la riera de Rafamans.

Aquesta alternativa també transcorre molt propera al nucli urbà, especialment en el tram final en què ocuparia terrenys d'hortes adjacents a diferents habitatges de la llera esquerra de la riera, així com també inhabilitaria la zona de passeig del camí del Roure i la font del Marge. L'afectació a la riera és molt més important que en l'alternativa 1 ja que l'arriba a creuar fins a 5 vegades. En aquest cas també els diferents sectors de futura expansió del poble i el polígon industrial queden exclosos de la variant prevista.

El "Pont Nou", punt on es projecta, en totes dues alternatives la rotonda final sobre la BV-2421

3. ANÀLISIS DELS IMPACTES ESTIMATS:

3.1. PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES DE LES ALTERNATIVES

En comú per les dues alternatives:

Punts forts:

- Disminució el trànsit per dintre del poble de la Palma de Cervelló amb el que s'evitaran els problemes de trànsit que actualment es donen durant tot l'any.
- Millora de la seguretat dels vianants per dins del nucli de la Palma de Cervelló i millora de la seguretat i funcionalitat de la carretera objecte d'estudi.
- No afectació d'espais protegits (EIN o Xarxa Natura 2.000) .
- No s'afecta cap element del patrimoni arquitectònic catalogat com a tal.

Punts febles:

- Traçat excessivament proper al poble i afectant les terrasses de la riera de Rafamans que és on es troba la zona d'esbarjo i passeig del poble.
- Possible impacte sobre la riera de Rafamans i les hortes familiars del poble
- Fi del traçat en un punt on la carretera ja es troba força acostada al poble de manera que a mitjà o llarg termini la variant pot perdre funcionalitat.
- Rotonda final afectant la zona del davant de l'empresa de materials de construcció.
- No resolt el problema de les connexions amb la carretera actual amb les zones de la sortida del poble tant les zones urbanitzades com del polígon industrial que és per on es preveu bona part de la futura expansió urbanística del poble.
- Impacte paisatgístic important, sobretot en el tram inicial, amb el llarg viaducte sobre la riera que serà bastant visible des de la carretera i des del poble
- Aïllament de Can Via de la resta del poble.

Alternativa 1:

Punts forts:

- Passa més allunyada del poble i per tant les molèsties sobre la població haurien de ser menors.
- Menor afectació a la riera de Rafamans si ho comparem amb l'altra alternativa, afectant-la per un únic punt a l'inici del projecte.
- Tot i que bona del traçat aniria en terraplè i es preveu un dèficit de terres important, aquest dèficit seria lleugerament inferior que en l'alternativa 2.
- No hi ha tanta afectació de la zona d'hortes més properes al nucli urbà, que són també les més treballades.
- L'impacte acústic serà menor pel fet d'allunyar-se més del nucli urbà, tot i això serà prou significatiu.

Punts febles:

- Afectació de major superfície forestal de boscos de pi blanc.
- Hi ha una major fragmentació de camps de conreu que en l'alternativa 2, principalment a la zona inicial del projecte de la plana de Rafamans.
- Afecta completament les construccions de "Can Suspedre", i un magatzem de materials de construcció en el tram final del projecte.
- Pèrdua de valors paisatgístics de la zona a l'entorn de la riera de Rafamans, la font del Marge i el passeig del Roure, però menors que en l'alternativa 2.
- Afectació dels principals camins que ressegueixen la llera de la riera de Rafamans al seu pas per la Palma de Cervelló, com són el camí del Roure a l'est o el camí de l'Obaga més a l'oest.

Alternativa 2:

Punts forts:

- Menor afectació a camps de conreu.
- Menor afectació de superfície forestal de pinedes mediterrànies (hàbitat d'interès comunitari).
- No s'afecta directament cap edificació.
- Traçat més rectilini i directe

Punts febles:

- Caldrà la construcció de talussos lleugerament més importants que en l'alternativa 1 de manera que hi haurà una ocupació de territori major i major superfície a desbrossar.
- Dèficit de terres més gran que en l'alternativa 1.
- Major afectació a la riera, ja que la recta que es projecta en el tram final obligarà a canalitzar la llera del riu en 5 punts amb un cert efecte negatiu sobre la funció de connector biològic d'aquesta.
- Afectació de l'emblemàtic Roure martinenc que es troba al Passeig del roure i que li dóna nom., així com també a la vegetació associada a la riera de Rafamans.
- Afectació directa de la zona d'hortes més properes al nucli urbà i que es troben més treballades.
- Major impacte visual pel fet de passar més propera al nucli urbà que l'alternativa 1.

Tot i així, pensem que la solució de passar tan acostada al poble i, sobretot, l'afectació de l'entorn del Passeig del Roure i la Font del Marge no és una opció prou correcte i caldria plantejar si és possible trobar alternatives que passin més separades del poble, tot i que poden comportar afectacions més importants de la zona forestal de les muntanyes d'Ordal, possiblement amb un traçat més llarg. També seria convenient englobar dins els futur traçat de la variant les zones urbanitzades i el polígon industrial situats a la sortida del poble cosa que amb les propostes fetes no passa.

Cassà de la Selva, octubre 2008.

Josep Domingo i Roura
Biòleg
Col·legiat núm. 14084C

4. PLÀNOLS

- 4.1. Ortofotomapa de situació i dels espais d'interès natural (escala 1:20.000)
- 4.2. Plànols de sensibilitat (escala 1:5.000)
- 4.2. Plànol d'usos del sòl (escala 1:5.000)
- 4.3. Plànol d'ordenació urbanística (escala 1:5.000)

Generalitat de Catalunya
Departament de Politica Territorial i Obres Públiques
Direcció General de Carreteres

GISA

CONSULTOR
TAMER AMBIENTA
DCD

AUTOR DEL PROJECTE
JOSEP DOMINGO I ROURA

TÍTOL DEL PROJECTE
ESTUDI D'IMPACTE AMBIENTAL
MILLORA GENERAL. VARIANT DE LA BV-2421 DE LA PALMA DE CERVELLÓ A CORBERA DE LLOBREGAT, PEL SEU PAS AL MUNICIPI DE LA PALMA

CLAU
IA-VB-01034

ESCALES
1:20.000
0 200 400
ORIGINALS A3 GRÀFIQUES

NOM DEL PLÀNOL:
ORTOFOTOMAPA DE SITUACIÓ I DELS ESPAIS D'INTERÉS NATURALS

DATA: OCTUBRE 2008
NOM FITXER: PEIN.DWG

PLÀNOL NÚM.
FULL 1 DE 1

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial i Obres Públiques
Direcció General de Carreteres

GISA

CONSULTOR: TAMER AMBIENTA DCD

AUTOR DEL PROJECTE: JOSEP DOMINGO I ROURA

TÍTOL DEL PROJECTE: ESTUDI D'IMPACTE AMBIENTAL
MILLORA GENERAL. CONDICIONAMENT DE LES CARRETERES GI-643 DEL PK 0+000 AL 7+882 I GI-642 DEL PK 0+000 AL 3+512. TRAM: GUALTA-LA PERA

CLAU: IA-VB-01034

ESCALES: 1:5000 (0 – 50 – 100 m.)
ORIGINALS A3 — GRÀFIQUES

NOM DEL PLÀNOL: SENSIBILITAT AMBIENTAL

DATA: OCUBRE 2008

NOM FITXER: SENS.DWG

PLÀNOL NÚM.: FULL 1 DE 1

USOS DEL SÓL
Agrícola, plantacions
Forestal
Rieres i torrents
Urbà
Hortes
Torrent de la Guixera
Torrent de Can Via
Torrent de Can Comagrua
Torrent Descabellat
Riera de Rafamans
Riera de Corbera
Font de Santa Rita
Boscos de Can P
Planta de Rafamans
la Palma de Cervelló
D'ORDAL
la Solella
Ca l'Arres
CEIP El Solell
Ca n'Aguanya
Can Benet
Ca n'Oller
Can Via
Can Llopard
Can Paulet
Can Ponçgem
Mare de Déu de la Palma
Ajuntament
el Pont Nou
Can Vidal
Can Xiprer
poliesportiu
Via de Barcelona
Via del Doctor Josep Maria Tornada
Via de Pompeu Fabra
Via de Kandersteg
Via de Paulet
Via de l'Agricultura
Carrer de Sant Joan XXIII
Carrer de Sant Isidi
Carrer de la Font
Carrer de la Riera
Carrer de la Cooperativa
Carrer de la Font Vella
Carrer de l'Ordal
Carrer de Can Ponçgem
Carrer de Can Llopard
Carrer de Can Paulet
Carrer de Can Vidal
Carrer de Can Xiprer
Carrer de l'Ordal
Carrer de l'Ordal
Carrer de la Riera
Carrer de la Font
Carrer de la Cooperativa
Carrer de l'Ordal
Carrer de l'Ordal
Carrer de l'Ordal

Generalitat de Catalunya Departament de Política Territorial i Obres Públiques Direcció General de Carreteres	GISA	CONSULTOR TAMER AMBIENTA DCD	AUTOR DEL PROJECTE JOSEP DOMINGO I ROURA	TÍTOL DEL PROJECTE ESTUDI D'IMPACTE AMBIENTAL MILLORA GENERAL. CONDICIONAMENT DE LES CARRETERES GI-643 DEL PK 0+000 AL 7+882 I GI-642 DEL PK 0+000 AL 3+512. TRAM: GUALTA-LA PERA	CLAU IA-VB-01034	ESCALES 1:5000 0 50 100 m. ORIGINALS A3 GRÀFIQUES	NOM DEL PLÀNOL: ORDENACIÓ URBANÍSTICA	DATA: OCUBRE 2008 NOM FITXER: ORDENACIO.DWG	PLÀNOL NÚM. FULL...1.....DE...1....